

**Izveštaj o statusu datih preporuka prilikom revizije finansijskih
izveštaja Akcionarskog društva za proizvodnju, remont i
trgovinu „Kosmos” Banja Luka
za 2015. godinu**

Broj: IP001-18

Banja Luka, 30.07.2018. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
II	IZVJEŠTAJ O STATUSU DATIH PREPORUKA PRILIKOM REVIZIJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA AKCIONARSKOG DRUŠTVA ZA PROIZVODNJU, REMONT I TRGOVINU „KOSMOS“ BANJA LUKA ZA 2015. GODINU (NALAZI)	3
	1. Uvod.....	3
	2. Provođenje preporuka iz predmetnog izvještaja.....	4
	2.1. Provedene preporuke	4
	2.2. Djelimično provedene preporuke.....	5
	2.3. Nerealizovane preporuke	6
	3. Zaključak.....	7

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Predmet

Predmet ovog revizijskog angažmana je provjera provođenja preporuka datih u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Akcionarskog društva za proizvodnju, remont i trgovinu „Kosmos“, Banja Luka za period 01.01-31.12.2015. godina (broj: RV068-16) i dokumentacije koja potkrepljuje provedenost preporuka kroz nezavisni angažman radi pružanja uvjeravanja ograničenog stepena o statusu preporuka datih u revizijskom izvještaju.

Odgovornost rukovodstva za provođenje preporuka

Direktor je odgovoran za pripremu programa provođenja datih preporuka, za provođenje datih preporuka i izvještavanje o provedenim preporukama.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo zaključak o uvjeravanju ograničenog stepena na osnovu provedenih aktivnosti koje potkrepljuju izvještaj o provođenju preporuka. Provjeru statusa datih preporuka smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske, ISAE 3000 - Angažovanja na osnovu kojih se pruža uvjeravanje, koja ne spadaju u reviziju ili pregled finansijskih informacija i ISSAI standardima revizije relevantnim za ovaj angažman. Ovim standardima se nalaže da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da angažman uvjeravanja planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u ograničenom stepenu, uvjerimo u status datih preporuka, odnosno da li su date preporuke provedene u skladu sa očekivanjima izvršene revizije.

Angažman radi pružanja uvjeravanja ograničenog stepena uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i adekvatnih revizijskih dokaza o tome da su preporuke provedene na način kako je to revizor preporučio. To podrazumijeva da nismo vršili reviziju aktivnosti, transakcija i stanja bilansnih pozicija tekuće godine kako bi se uvjerali da iste ili slične greške, nepravilnosti i neusklađenosti nisu ponovljene, već smo se fokusirali na knjigovodstvenu dokumentaciju i izjave koji podržavaju izvještaj o provođenju preporuka datih za 2015. godinu. Izbor postupaka provjere je zasnovan na prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno pogrešnih informacija u izvještaju o provođenju datih preporuka. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za praćenje provođenja preporuka datih od revizora javnog sektora u cilju osmišljavanja postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima.

Smatramo da su pribavljeni dokazi, s obzirom na uvjeravanja ograničenog stepena, dovoljni i odgovarajući i da podržavaju zaključke date u izvještaju.

Osnov za zaključak sa rezervom

Kao što smo naveli pod tačkama 2.2. i 2.3. izvještaja:

Od ukupno 14 datih preporuka, djelimično su provedene 3, a jedna preporuka nije realizovana.

Djelimično su provedene preporuke jer nije:

- uspostavljen sistem internih kontrola u dijelu koji se odnosi na: donošenje pravilnika o sistemu internih kontrola, ažuriranje internog akta o sistematizaciji radnih mjesta, kontrole za oblast poslovanja sa inostranstvom i provođenje popisa,
- vršeno odgovarajuće razmatranje izvršenja plana na godišnjem nivou za potrebe usklađivanja trogodišnjeg plana i

- izvršeno usklađivanje ugovora o radu sa zaključcima Vlade Republike Srpske u dijelu koji se odnosi na obračun i isplatu regresa.

Preporuka koja se odnosila na primjenu Zakona o javnim nabavkama nije provedena jer je Društvo u martu 2017. godine donijelo interni Pravilnik o nabavkama i sa donošenjem ovog pravilnika Društvo je postupalo po istom, a nije po Zakonu o javnim nabavkama, što je u suprotnosti sa Statutom Društva.

Zaključak sa rezervom

Na osnovu izvršene provjere provođenja preporuka datih u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Akcionarskog društva za proizvodnju, remont i trgovinu „Kosmos“, Banja Luka za 2015. godinu i dokumentacije koja potkrepljuje provedenost preporuka, osim za navedeno u pasusu Osnov za zaključak sa rezervom, nismo uočili ništa što bi nas navelo na uvjerenje da ostale preporuke nisu provedene.

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

Banja Luka, 30.07.2018. godine

II IZVJEŠTAJ O STATUSU DATIH PREPORUKA PRILIKOM REVIZIJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA AKCIONARSKOG DRUŠTVA ZA PROIZVODNJU, REMONT I TRGOVINU „KOSMOS“ BANJA LUKA ZA 2015. GODINU (NALAZI)

1. Uvod

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: Glavna služba za reviziju) izvršila je reviziju finansijskih izvještaja Akcionarskog društva za proizvodnju, remont i trgovinu „Kosmos“, Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo) za 2015. godinu i u revizijskom izvještaju broj : RV068-16 od 13.12.2016. godine izrazila uzdržavajuće mišljenje za finansijske izvještaje i negativno mišljenje za usklađenost.

Prilikom navedene revizije date su preporuke za finansijske izvještaje, da se:

1. troškovi ostalih bruto ličnih primanja evidentiraju u skladu sa članom 40. stav 8. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike;
2. finansijski izvještaj Bilans stanja sačinjava u skladu sa članom 6. stav 3. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike;
3. knjigovodstveni tretman zaliha vrši u skladu sa MRS 2-Zalihe, na osnovu knjigovodstvenih isprava sačinjenih u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;
4. za izvršene ispravke grešaka u početnom stanju vrši objelodanjivanje u Napomena uz finansijske izvještaje u skladu MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, paragraf 49;
5. ukidanje rezervisanja vrši u skladu sa članom 37. stav 10. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike;
6. klasifikacija obaveza po osnovu zarada, naknada zarada i ostalih ličnih primanja vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike,
7. u vanbilansnoj evidenciji iskazuju sredstva i obaveze definisani članovima 62. i 63. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike;
8. u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodane sve informacije relevantne za razumijevanje finansijskog izvještaja, prema odredbama Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Vezano za usklađenost poslovanja date su preporuke da se:

1. uspostavi sistem internih kontrola kao proces koji će doprinijeti efikasnom ispunjavanju ciljeva Društva, usklađenosti poslovanja i fer izvještavanju.
2. plan poslovanja donosi u skladu sa članovima 21. do 23. Zakona o javnim preduzećima i da bude zasnovan na realnim osnovama sa definisanim načinom pokrića gubitka.
3. vrši adekvatna primjena Zakona o javnim nabavkama;
4. ugovori o radu usklade sa svim važećim propisima i da se isplate naknada vrše u skladu sa zaključcima Vlade Republike Srpske;
5. donese Odluka o visini troškova službenih mobilnih telefona i licima kojima se ti troškovi priznaju, u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Srpske;

6. uplate poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada i kamata na neblagovremeno plaćene poreze i doprinose vrši u skladu sa važećim propisima.

Na dostavljeni nacrt izvještaja o statusu datih preporuka dostavljene su primjedbe i iste nisu uvažene, jer nisu dostavljeni novi dokazi koji bi uticali na nalaze i zaključke revizije.

2. Provođenje preporuka iz predmetnog izvještaja

Nadzorni odbor Društva donio je 13.02.2017. godine Odluku o usvajanju Plana implementacije preporuka Glavne službe za reviziju, ali isti nije dostavljen u roku od 60 dana od prijema revizorskog izvještaja kako je definisano članom 21. stav 3. Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske. Navedeni plan dostavljen je 10.07.2018. godine sa Izvještajem o provedenim preporukama Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske datim u revizorskom izvještaju za 2015. godinu, broj RV068-16.

2.1. Provedene preporuke

Na osnovu provjere prezentovane knjigovodstvene i druge prateće dokumentacije i datih obrazloženja odgovornih osoba za provođenje preporuka stekli smo uvjerenje da je Društvo provelo 10 preporuka koje su date pod rednim brojevima 1 do 8 vezanih za finansijske izvještaje i dvije (5 i 6. preporuka) vezanih za usklađenost poslovanja, predmetnog revizijskog izvještaja.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 1

Vezano za datu preporuku, troškovi toplog obroka, prema evidenciji iz 2018. godine klasifikovani su u okviru troškova bruto ostalih ličnih rashoda, u skladu sa članom 40. stav 8. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 2

U Bilansu stanja na dan 31.12.2017. godine, kod zaliha materijala u koloni 5 aktive iskazani su podaci sa sintetičkih računa ispravke vrijednosti zaliha, tj. u skladu sa članom 6. stav 3. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 3

Sačinjen je Elaborat o procjeni vrijednosti specifičnih zaliha iz domena namjenske industrije i u mišljenju istog navedeno je da se smatra da je zbog tehnološke specifičnosti zaliha, za procjenu vrijednosti zaliha iz domena namjenske industrije objektivno primjeniti koncept istorijskog troška za iskazivanje ovih pozicija u finansijskim izvještajima za 2017. godinu, pa da prema navedenom zalihe materijala, sirovina, alata i rezervnih dijelova u skladištu koje se drže namjenski za potrebe remonta vojne tehnike mogu biti iskazane u iznosu od 2.489.929 KM, što predstavlja njihovu nadoknadivu vrijednost koja je jednaka fer vrijednosti.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 4

Ispravke grešaka koje su izvršene u početnom stanju 2017. godine objavljene su u Napomena uz finansijske izvještaje (uknjižavanje obaveza po osnovu usaglašavanja stanja sa dobavljačima).

Preporuka za finansijske izvještaje broj 5

U 2017. godini za neiskorišćeni dio rezervisanja (za otpremnine kod odlaska u penziju) izvršeno je ukidanje u korist prihoda od ukidanja neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja, a

4 *Izvještaj o statusu datih preporuka prilikom revizije finansijskih izvještaja Akcionarskog društva za proizvodnju, remont i trgovinu „Kosmos“ Banja Luka za 2015. godinu*

za iznos koji se isplaćuje zadužen je račun rezervisanja u korist obaveza, tj. u skladu sa članom 37. stav 10. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 6

Obaveze za topli obrok evidentirane su u 2018. godini u skladu sa članom 33. stav 6. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 7

Mjenice i garancije koje su date na ime obezbjeđenja uzetih kredita evidentirane su u vanbilansnoj evidenciji 30.06.2018. godine.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 8

U Napomenama uz polugodišnje finansijske izvještaje za period 01.01-30.06.2018. godine, pored ostalog objavljene su informacije o stavkama prikazanim u izvještaju o promjenama na kapitalu i izvještaju o tokovima gotovine, potencijalne obaveze i informacije o stalnosti poslovanja.

Preporuka za usklađenost broj 5

Odluka o visini troškova službenih mobilnih telefona donesena je 15.05.2017. godine, prema kojoj se navedeni troškovi priznaju korisnicima pretplatničkog paketa unutar VPN grupe, a limit potrošnje određen je samim paketom. Utvrđeni limiti su u skladu sa Zaključkom Vlade.

Preporuka za usklađenost broj 6

Poreskim uvjerenjem od 25.05.2018. godine potvrđeno je da je Društvo za poreski period 01.09.2016-25.05.2018. godine prijavilo i izmirilo sve dospjele poreze i doprinose na lična primanja (doprinosi za PIO, za zdravstvenu zaštitu, za zapošljavanje i dječiju zaštitu) i sporedna poreska davanja kojima podliježe prema poreskim zakonima Republike Srpske, kao i ostalih naknada koje su prema drugim propisima dati u nadležnost Poreskoj upravi Republike Srpske.

2.2. Djelimično provedene preporuke

Prema preduzetim mjerama za sprovođenje preporuka datih u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Društva za 2015. godinu djelimično su provedene sledeće preporuke:

Preporuka za usklađenost broj 1

Po pitanju otklanjanja nepravilnosti koje se odnose na sistem internih kontrola stekli smo uvjerenje o sledećem:

- izrada pravilnika o sistemu internih kontrola je u toku,
- vezano za akt o sistematizaciji radnih mjesta vršene su određene izmjene i dopune, ali nije izvršeno ažuriranje istih,
- Odbor za reviziju donio je 26.03.2018. godine Zaključak u kome je navedeno da je Odbor za reviziju razmatrao Plan rada Odjeljenja interne revizije za 2018. godinu i godišnju studiju rizika za 2018. godinu,
- nije dokumentovano da su uspostavljene politike poslovanja, kontrolni mehanizmi i modeli internog izvještavanja za funkcionalnu oblast poslovanja sa inostranstvom i

- kod provođenja popisa, prema popisu imovine i obaveza na da 31.12.2017. godine, i dalje su prisutne nepravilnosti konstatovane u prethodnoj reviziji.

Preporuka za usklađenost broj 2

U periodu nakon izvršene revizije nije planirano finansiranje iz kredita, finansiranje obaveza po osnovu kojih je iskazan gubitak definisano je Planom finansijskog i operativnog restrukturiranja, a razmatranje izvršenja plana sadržano je u okviru Izvještaja o poslovanju u kome su navedeni struktura i procenat izvršenja prihoda i rashoda samo na nivou grupe računa, što se ne može smatrati potpunom analizom.

Preporuka za usklađenost broj 4

Pisanom informacijom od 27.07.2018. godine potvrđeno je da direktoru i izvršnim direktorima nije isplaćivan regres u 2016, 2017 i 2018. godini. Međutim, Ugovor o radu direktora i Ugovor o plati za izvršnog direktora nisu usklađeni sa zaključcima Vlade Republike Srpske broj 04/1-012-2-351/11 od 03.03.2011. godine i broj 04/1-012-2-2/13 od 11.01.2013. godine.

2.3. Nerealizovane preporuke

Prema preduzetim mjerama za sprovođenje preporuka datih u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Društva za 2015. godinu nije realizovana sljedeća preporuka:

Preporuka za usklađenost broj 3

Društvo je 08.02.2017. godine uputilo Agenciji za javne nabavke BiH Zahtjev za oslobađanje od procedure provođenja javnih nabavki u kome je navedeno da je članom 4. stav 1. tačka b) Zakona o javnim nabavkama definisano ko i pod kojim uslovima predstavlja ugovorni organ i da se od istih odredbi izuzimaju pravna lica koja imaju industrijski i komercijalni karakter, da je Društvo klasičan primjer takvog pravnog lica, te traži da se oslobodi procedura provođenja javnih nabavki za repromaterijal koji koristi u industrijskoj proizvodnji u komercijalne svrhe.

U Mišljenju Agencije za javne nabavke BiH od 17.02.2017. godine navedeno je pod kojim uslovima se definiše javni subjekt, šta mora biti ispunjeno kod utvrđivanja nekomercijalnog karaktera subjekta, te da Agencija nema nadležnost da oslobodi ugovorni organ od provođenja procedure javne nabavke roba, usluga i radova, već da svaki ugovorni organ treba sam da cijeni svoju situaciju u odnosu na materijalni propis koji to propisuje i ukoliko su ispunjeni uslovi za primjenu izuzeća od primjene navedenog zakona ugovorni organ treba da utvrdi interne procedure donošenjem internih akata za provođenje takvih nabavki uz pozivanje na materijalni propis.

Društvo je pribavilo i pravno mišljenje advokata u kome su navedeni uslovi koje pravni subjekt treba da ispuni prema članu 4. stav 1. tačka b) Zakona o javnim nabavkama da bi se mogao smatrati ugovornim organom u postupku javne nabavke. tj. da se najvećim dijelom finansira iz javnih sredstava, da nadzor nad upravljanjem vrši ugovorni organ koji predstavlja neku od institucija na bilo kom nivou vlasti i da više od polovine članova skupštine, upravnog ili nadzornog odbora čine imenovani ili izabrani predstavnici ugovornih organa. Zatim je konstatovano: da ima industrijski i komercijalni karakter (na osnovu osnovne djelatnosti Društva- proizvodnja, remont i trgovina), da nije preduzeće koje zadovoljava potrebe od javnog interesa i da se ne finansira iz javnih sredstava iako je 100% u vlasništvu Vlade Republike Srpske, te da Društvo ne ispunjava propisane uslove i da treba da donese interni akt koji će definisati oblast nabavke.

U martu 2017. godine Društvo je donijelo interni Pravilnik o nabavkama pozivajući se na Mišljenje Agencije za javne nabavke BiH iako je u istom navedeno da Agencija nema nadležnost da oslobodi ugovorni organ od provođenja procedure javne nabavke roba, usluga i radova, već da svaki ugovorni organ treba sam da cijeni svoju situaciju u odnosu na materijalni propis. Sa donošenjem ovog pravilnika Društvo je postupalo po istom, a nije po Zakonu o javnim nabavkama.

U pogledu dokumentovanja opravdanosti donošenja i primjene prethodno navedenog pravilnika dostavljena je i Odluka Vlade Republike Srpske o određivanju preduzeća od strateškog značaja za Republiku Srpsku u kojoj je navedeno u kojim od preduzeća državni kapital do daljnjeg se neće privatizovati, a u kojima će se vršiti privatizacija u skladu sa važećim propisima u okviru kojih je i ovo Društvo. Međutim, ova odluka nije uticala na promjenu statusa Društva i potvrđuje da je isto i dalje od strateškog značaja.

U pisanoj informaciji od 23.07.2018. godine Društvo je navelo da je shodno Statutu i Zakonu o javnim nabavkama pristupilo izradi prethodno navedenog Pravilnika o nabavkama, što je u koliziji sa članom 1. Statuta Društva (prečišćeni tekst, mart 2013. godina) u kome je navedeno da se Društvo organizuje u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima, a prema samoj definiciji javnog preduzeća datoj u članu 2. stav 1. ovog zakona javna preduzeća osniva Republika Srpska radi obavljanja djelatnosti od opšteg interesa i članom 83. stav 1. Statuta u kome stoji da će svi postupci nabavke od strane Društva biti sprovedeni uz strogo poštovanje Zakona o javnim nabavkama.

3. Zaključak

Na osnovu ispitane knjigovodstvene i druge dokumentacije i datih obrazloženja odgovornih osoba u Društvu, zaključili smo da je od ukupno 14 datih preporuka, provedeno 10, djelimično provedeno 3, a jedna preporuka nije provedena.

Revizijski tim

Nada Trninić, s.r.

Ivana Mikić, s.r.